

Regeringens proposition

2007/08:132

Godkännande av rådets beslut om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott

Prop.
2007/08:132

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 april 2008

Maud Olofsson

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna ett inom EU upprättat utkast till rådsbeslut om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.

Informationssystemet för viseringar (VIS), som kommer att regleras i en EG-förordning, är avsett att bli ett gemensamt system inom EU för utbyte av uppgifter om viseringar mellan medlemsstaterna. Huvudsyftet med VIS är att förbättra genomförandet av den gemensamma viseringspolitiken. Genom att underlätta utbytet av viseringsuppgifter mellan medlemsstaterna ska förfarandet vid viseringsansökningar och gränskontroller underlättas. VIS syftar också till att bidra till att förebygga hot mot medlemsstaternas inre säkerhet. Utkastet till rådsbeslut innebär att utsedda brottsbekämpande myndigheter i medlemsstaterna samt Europol under vissa förutsättningar ska få tillgång till VIS i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna utkastet till rådsbeslut. Det övervägs också vilka lagändringar som kan bli nödvändiga med anledning av rådsbeslutet. Propositionen innehåller dock inga lagförslag. Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen i denna del.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	VIS-förordningen.....	5
4	Innehållet i utkastet till rådsbeslut	6
5	Behovet av lagändringar	9
5.1	Tillgång till VIS	10
5.1.1	Myndigheter som ska få tillgång till VIS	10
5.1.2	Förutsättningar för tillgång och förfarandet.....	11
5.2	Skydd av personuppgifter	11
5.2.1	Begränsad rätt att använda uppgifter som har inhämtats från VIS	11
5.2.2	Dataskyddsnivå	13
5.3	Gallring	13
5.4	Enskildas rättigheter.....	15
5.5	Datasäkerhet och registerföring	16
5.5.1	Datasäkerhet.....	16
5.5.2	Registerföring.....	16
5.6	Skadestånd	17
5.7	Sanktioner	17
6	Godkännande av utkastet till rådsbeslut	18
7	Ekonomiska konsekvenser.....	24
Bilaga 1	Utkast till rådets beslut om åtkomst till informations- systemet för viseringar (VIS) för sökningar för med- lemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.....	25
Bilaga 2	Sammanfattning av utkastet till proposition	53
Bilaga 3	Förteckning över deltagare vid remissmöte den 18 mars 2008 samt de remissinstanser som har lämnat skriftliga synpunkter över utkastet till proposition	54
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 april 2008	55

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till rådsbeslut om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.

Rådet för rättsliga och inrikes frågor antog den 19 februari 2004 slutsatser om utveckling av ett informationssystem för viseringar. Den 8 juni 2004 beslutade rådet att inrätta informationssystemet för viseringar (VIS) som ett system för utbyte av viseringsuppgifter mellan medlemsstaterna. Kommissionen presenterade den 28 december 2004 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av uppgifter mellan medlemsstater om viseringar för kortare vistelser ("VIS-förordningen"), 3630/1/07 VISA 186 COMIX 544 CODEC 644. VIS-förordningen ska antas av Europaparlamentet och rådet gemensamt genom s.k. medbeslutandeförfarande. Medlemsstaterna nådde en politisk överenskommelse om förordningsförslaget i maj 2007. Europaparlamentet har därefter antagit ett betänkande med förslag till ändringar i kommissionens förordningsförslag. Enligt nuvarande planering (april 2008) ska VIS vara klart för driftsättning den 29 maj 2009. Om denna tidsplan håller, kan medlemsstaterna börja tillämpa förordningen tidigast den dagen.

Efter bombdåden i Madrid 2004 och i London 2005 har arbetet inom EU med att finna effektiva metoder att bekämpa terrorism intensifierats. I slutsatser som rådet antog i mars 2005 angavs att det skulle förbättra den inre säkerheten och kampen mot terrorism om myndigheter med ansvar för inre säkerhet ges tillgång till VIS för att "förhindra och upptäcka straffbara gärningar och utreda sådana, inbegripet terroristdåd eller terroristhot".

Kommissionen presenterade i november 2005 ett förslag till rådsbeslut om brottsbekämpande myndigheters och Europols tillgång till VIS i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott. En faktapromemoria har upprättats och överlämnats till riksdagen (2005/2006:FPM38). En politisk överenskommelse om innehållet i rådsbeslutet nåddes vid möte med rådet för rättsliga och inrikes frågor den 12 och 13 juni 2007. Sverige lämnade i samband med det en parlamentarisk granskningsreservation. Rådsbeslutet ska tillämpas först efter det att VIS-förordningen har trätt i kraft och är fullt tillämplig, dvs. sannolikt tidigast från den 29 maj 2009. Under förhandlingsarbetet har regeringen fortlöpande informerat och samrått med riksdagen. Företrädare för Justitiedepartementet har sammanträtt med Justitieutskottet den 15 mars 2007. Vidare har justitieministern redogjort för förhandlingsarbetet och den svenska positionen vid sammanträden i EU-nämnden den 13 april och den 8 juni 2007.

I denna proposition lämnas en beskrivning av innehållet i utkastet till rådsbeslut och en översiktlig redogörelse för hur detta förhåller sig till svensk rätt. I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna utkastet. Några lagförslag presenteras inte. Skälen för det redovisas i avsnitt 6. Däremot innehåller propositionen en beskrivning av i vilka avseenden ett beslut i enlighet med utkastet till rådsbeslut bedöms föranleda lagändringar. Vi avser att senare återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar.

Utkastet till rådsbeslut i dess senaste lydelse på svenska finns i *bilaga 1* till denna proposition. Den språkliga utformningen har ännu inte slutligt granskats av EU:s s.k. juristlingvister.

Inom Justitiedepartementet har utarbetats ett utkast till proposition (dnr Ju2008/1931/PO). I utkastet övervägs om riksdagen ska godkänna utkastet till rådsbeslut samt i vilken utsträckning ett kommande rådsbeslut föranleder lagändringar. En sammanfattning av utkastet till proposition finns i *bilaga 2*. Utkastet har remitterats och diskuterats vid ett remissmöte den 18 mars 2008. En förteckning över de remissinstanser som deltog vid mötet och de som har lämnat skriftliga synpunkter över utkastet till proposition finns i *bilaga 3*. De skriftliga synpunkter som har lämnats finns tillgängliga i ärendet, liksom anteckningar från remissmötet (dnr Ju2008/1931/PO).

3 VIS-förordningen

VIS är avsett att bli ett gemensamt informationssystem för viseringar inom EU. Det centrala systemet ska ligga i Strasbourg i Frankrike. Det ska vara anslutet till de nationella systemen i varje medlemsstat via s.k. nationella gränssnitt.

Ändamålet, funktionen och ansvarsfördelningen för VIS regleras av VIS-förordningen. Enligt förordningen ska VIS ha till syfte att förbättra genomförandet av den gemensamma viseringspolitiken, det konsulära samarbetet och samrådet mellan medlemsstaternas centrala viseringsmyndigheter genom att underlätta utbytet av viseringsuppgifter mellan medlemsstaterna. Ett förenklat utbyte av uppgifter ska bl.a. underlätta hanteringen av viseringsansökningar, gränskontroller och inre utlänningskontroll men också bidra till att förebygga hot mot medlemsstaternas inre säkerhet.

I VIS ska uppgifter om viseringsansökningar registreras. I förordningen fastställs att endast vissa kategorier av uppgifter får registreras. Förutom alfanumeriska uppgifter (dvs. uppgifter som återges med bokstäver, siffror, särskilda tecken, mellanslag och skiljetecken) får endast fotografier, fingeravtryck och länkar till andra ansökningar registreras. Vid mottagandet av en viseringsansökan ska viseringsmyndigheten upprätta en ansökningsakt. Akten upprättas genom att viseringsmyndigheten registrerar ett antal uppgifter i VIS. Utöver uppgifter om sökanden, inklusive fotografier och fingeravtryck, ska uppgifter om den som har bjudit in sökanden eller som har åtagit sig att stå för hans eller hennes levnadsomkostnader under vistelsen registreras. Även uppgifter om den planerade vistelsen, däribland destination, varaktighet, bosättning och sysselsättning samt planerad gräns för första inresa eller transitiväg, ska registreras. Om en viseringsmyndighet fattar beslut om att t.ex. återkalla, bevilja eller avslå en viseringsansökan, ska vissa kompletterande uppgifter, inklusive skälen för beslutet, registreras. Om exempelvis en ansökan avslås på grund av att resehandlingar saknas eller är förfälskade eller därför att sökanden har ansetts utgöra ett hot mot en medlemsstats allmänna ordning eller inre säkerhet, ska ansökningsakten kompletteras med uppgift om detta.

VIS-förordningen, som förhandlas inom ramen för första pelaren, innehåller en s.k. broklausul som tillåter att uppgifter i VIS används för frågor inom ramen för tredje pelaren (polissamarbete och straffrättsligt samarbete). Enligt artikel 3 i förordningen ska de myndigheter som utses av medlemsstaterna i särskilda fall få inhämta uppgifter från VIS i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott. Även Europol ska, inom gränserna för sitt uppdrag, få inhämta uppgifter från VIS när det är nödvändigt för att Europol ska kunna fullgöra sina uppgifter. I förordningen förutsätts att ett rådsbeslut antas som reglerar villkoren för dessa myndigheters tillgång till VIS.

4 Innehållet i utkastet till rådsbeslut

Detta avsnitt ger en översiktlig beskrivning av bestämmelserna i utkastet till rådsbeslut. Utkastet fastställer de villkor som ska gälla för att utsedda brottsbekämpande myndigheter och Europol ska få tillgång till uppgifter i VIS i syfte att förebygga, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott. Syftet med flertalet av bestämmelserna kan sägas vara att utesluta rutinsökningar och att skydda inhämtade uppgifter från missbruk av olika slag (se punkterna 6–8 i preambeln). Utkastet innehåller bestämmelser som reglerar vilka myndigheter som är behöriga att inhämta uppgifter från VIS, hur sökningar i VIS ska gå till, under vilka förutsättningar sökningar får ske, hur inhämtade uppgifter får användas och hur länge de får sparas. Utkastet innehåller vidare bestämmelser om skadestånd och sanktioner, bestämmelser om enskildas rätt till insyn och rättelse samt bestämmelser om övervakning och kontroll.

Uppgifter får inhämtas endast i syfte att bekämpa allvarlig brottslighet

Av utkastet till rådsbeslut följer att utsedda myndigheter endast ska få tillgång till uppgifter i VIS i syfte att bekämpa terroristbrott och andra grova brott (*artikel 1*). Terroristbrott definieras i *artikel 2* som brott enligt nationell rätt som motsvarar brott enligt artiklarna 1–4 i rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (2002/475/RIF). Med grova brott avses brottstyper som motsvarar de brottstyper som avses i artikel 2.2 i rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF).

Myndigheter som kan få tillgång till VIS

I *artikel 3* föreskrivs vilka myndigheter som ska ha tillgång till uppgifter i VIS. Varje medlemsstat ska utse de nationella brottsbekämpande myndigheter som ska ha tillgång till VIS (i utkastet benämnda utsedda myndigheter) samt en eller flera s.k. centrala åtkomstpunkter genom vilken eller vilka åtkomsten ska ske. Varje medlemsstat ska föra en förteckning över de driftsenheter inom de utsedda myndigheterna som ska ha åtkomst till VIS genom de centrala åtkomstpunkterna. Medlemsstaterna ska också

se till att det endast är särskilt utsedd personal vid dessa driftsenheter och de centrala åtkomstpunkterna som har direkt eller indirekt tillgång till VIS.

Förfarandet för att få tillgång till uppgifter i VIS

En utsedd myndighet som vill få tillgång till uppgifter i VIS måste lämna en motiverad, skriftlig eller elektronisk, begäran till en central åtkomstpunkt (*artikel 4*). Den centrala åtkomstpunkten ska därefter kontrollera att samtliga villkor för tillgång till VIS är uppfyllda. Hur denna kontroll ska gå till regleras inte närmare. Om villkoren är uppfyllda, ska den centrala åtkomstpunkten behandla begäran, dvs. söka i VIS och föra över de begärda uppgifterna till den myndighet som har begärt dem. I brådskande undantagsfall ska den centrala åtkomstpunkten omedelbart behandla en begäran och först i efterhand kontrollera att villkoren är uppfyllda. I sådana situationer kan en begäran också framställas muntligen.

Villkor för tillgång till uppgifter i VIS

I *artikel 5* finns de villkor som ska vara uppfyllda för att en utsedd myndighet ska få tillgång till uppgifter i VIS. Följande villkor ställs upp:

1. sökningarna ska vara nödvändiga för att förebygga, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott,
2. sökningarna ska vara nödvändiga i ett specifikt ärende, och
3. det ska finnas rimliga skäl att anse att inhämtandet av VIS-uppgifter väsentligen kommer att bidra till att brotten i fråga förebyggs, upptäcks eller utreds.

Vad den centrala åtkomstpunkten ska kontrollera innan den behandlar en begäran från en utsedd myndighet är alltså att dessa villkor är uppfyllda. I detta sammanhang kan noteras att utkastet till rådsbeslut inte innehåller någon definition av begreppet *specifikt ärende*. Artikeln innehåller också bestämmelser om sökbegränsningar, dvs. att sökningar i VIS endast får ske på särskilt angivna uppgifter i ansökningsakten, och bestämmelser som reglerar vilka uppgifter som ska lämnas ut om det uppstår en träff vid sökningen.

Av *artikel 6* framgår under vilka förutsättningar som utsedda myndigheter i en medlemsstat där VIS-förordningen ännu inte har fått verkan kan få tillgång till uppgifter i VIS. I *artikel 7* behandlas villkoren för Europols tillgång till VIS. Där framgår bl.a. att Europols behandling av VIS-uppgifter förutsätter samtycke från den medlemsstat som har fört in uppgifterna i VIS.

Skydd av personuppgifter som inhämtas från VIS

Artikel 8 föreskriver en lägsta nivå för det dataskydd som ska gälla för behandlingen av personuppgifter som inhämtas med stöd av rådsbeslutet. Av preambeln till utkastet till rådsbeslut framgår att så snart det förslag till dataskyddsrambeslut som just nu förhandlas inom EU har trätt i kraft, bör det tillämpas på personuppgifter som behandlas enligt rådsbeslutet.

Fram till dess ska varje medlemsstat säkerställa en skyddsnivå i sin nationella lagstiftning som minst motsvarar den nivå som fastställs i Europarådets konvention från den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter och i tilläggsprotokollet från den 8 november 2001. Medlemsstaterna ska också beakta Europarådets ministerkommittés rekommendation nr R (87) 15 från den 17 september 1987 om polisens användning av personuppgifter. Europol's behandling av personuppgifter som inhämtas med stöd av rådsbeslutet ska överensstämma med Europakonventionen.

Utkastet innehåller uttryckliga bestämmelser som begränsar rätten till användning av de personuppgifter som har inhämtats från VIS med stöd av beslutet. Behandling får ske endast för att förhindra, upptäcka, utreda och åtala för terroristbrott eller andra grova brott. Vidare föreskrivs att personuppgifter som har inhämtats från VIS med stöd av beslutet inte får överföras till eller göras tillgängliga för ett tredje land eller en internationell organisation. Undantag gäller under vissa förutsättningar i brådskande fall.

I utkastet föreskrivs att den behandling av personuppgifter som grundar sig på rådsbeslutet ska övervakas av nationella tillsynsmyndigheter. Det finns också en uttrycklig skyldighet för de myndigheter som har tillgång till VIS att samarbeta med tillsynsmyndigheterna (*artikel 11*).

Datasäkerhet

Varje medlemsstat ska enligt *artikel 9* garantera säkerheten för VIS-uppgifter under och efter överföringen till de utsedda myndigheterna. I det ingår att besluta om nödvändiga säkerhetsåtgärder för att skydda inhämtade uppgifter. Syftet med säkerhetsåtgärderna ska bl.a. vara att hindra obehöriga personer från att få tillgång till VIS-uppgifter samt att garantera att det finns möjlighet att kontrollera vilka uppgifter som har inhämtats, vem som har inhämtat dem och för vilket ändamål de har inhämtats.

Ansvar och sanktioner

Enligt *artikel 10* ska varje person eller medlemsstat som har lidit skada till följd av otillåten behandling eller något annat handlande som är oförenligt med bestämmelserna i rådsbeslutet som huvudregel ha rätt till ersättning av den medlemsstat som är ansvarig för den uppkomna skadan. Medlemsstaterna ansvarar också i vissa fall för skador på VIS. Skadeståndsanspråk mot en medlemsstat för de skador som avses i den aktuella artikeln ska regleras genom nationell lagstiftning.

Av *artikel 12* följer att en medlemsstat ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att all användning av VIS-uppgifter som strider mot bestämmelserna i rådsbeslutet föranleder effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner. Dessa kan vara av administrativ eller straffrättslig karaktär.

Artikel 13 innehåller bestämmelser om bevarande av VIS-uppgifter i nationella register. Sådana uppgifter får bevaras i nationella register endast om det är nödvändigt i ett enskilt fall och i enlighet med de ändamål som fastställs i rådsbeslutet. De får inte bevaras längre än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet.

Enskildas rätt till tillgång, rättelse och radering

När det gäller enskildas rätt att få tillgång till uppgifter som har inhämtats från VIS och som avser dem själva hänvisar utkastet till rådsbeslut till nationell rätt (artikel 14). En medlemsstat får dock lämna ut information om sådana uppgifter först efter det att den medlemsstat som har lagt in uppgifterna i VIS har beretts tillfälle att yttra sig. Om genomförandet av det rättsliga uppdrag som uppgifterna avser eller skyddet av tredje mans rättigheter och frihet kräver det, ska information inte lämnas till den registrerade.

Enskilda ska också ha rätt att få oriktiga uppgifter om sig själv rättade, liksom olagligt lagrade uppgifter raderade. En utsedd myndighet som tar emot en sådan begäran eller som får andra indikationer på att uppgifter som behandlas i VIS är oriktiga, ska omedelbart underrätta den viseringsmyndighet som har lagt in uppgifterna i VIS. När det gäller rättelse och radering av uppgifter i VIS hänvisar utkastet till VIS-förordningen.

Artikel 14 innehåller också bestämmelser om skyldighet att inom vissa tidsfrister informera en berörd person om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av t.ex. en ansökan om rättelse. Vidare föreskrivs att var och en som har vägrats rätt till tillgång, rättelse eller radering ska ha rätt att väcka talan eller överklaga till en behörig myndighet eller domstol.

Register över uppgiftsinhämtning från VIS

Artikel 16 innehåller detaljerade bestämmelser om registerföring av uppgiftsbehandling i enlighet med utkastet till rådsbeslut. Av bestämmelserna framgår att det ska finnas nationella register som visar varför och hur uppgifter har inhämtats från VIS, liksom hur uppgifterna har behandlats. Bestämmelserna syftar till att göra det möjligt att i efterhand kontrollera att all databehandling är laglig och säker.

Personuppgifter som finns i sådana register får användas endast för övervakning av att behandlingen av personuppgifter är laglig och för att trygga datasäkerheten. Det finns också särskilda gallringsfrister för uppgifter i registren.

5 Behovet av lagändringar

Utkastet till rådsbeslut innehåller bestämmelser om hur uppgifter som har inhämtats från VIS med stöd av beslutet ska behandlas. Generella bestämmelser om personuppgiftsbehandling för svensk del finns i personuppgiftslagen (1998:204) och personuppgiftsförordningen (1998:1191).

Personuppgiftslagen är central för all behandling av personuppgifter som sker i Sverige. Syftet med lagen är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter (1 §). I den mån det i en annan lag eller i en förordning finns bestämmelser som avviker från personuppgiftslagen gäller de bestämmelserna i stället (2 §).

För uppgifter som behandlas i polisens verksamhet finns bestämmelser som avviker från personuppgiftslagen och personuppgiftsförordningen i bl.a. polisdatalagen (1998:622). Polisdatalagen är under omarbetning och Justitiedepartementet har hösten 2007 remitterat ett förslag till en ny lag om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet (Ds 2007:43). En sådan ny lag kan förväntas träda i kraft tidigast den 1 januari 2009. Polisdatalagen gäller även i polisverksamhet som bedrivs vid Ekobrottsmyndigheten.

När det gäller andra brottsbekämpande myndigheters personuppgiftsbehandling finns bestämmelser i bl.a. lagen (2005:787) om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet och förordningen (2003:188) om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen. Det kan noteras att bestämmelserna i personuppgiftslagen är tillämpliga vid personuppgiftsbehandling i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet endast när det särskilt anges genom hänvisningar (5 § lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet). Regleringen av Kustbevakningens behandling av personuppgifter är, i likhet med polisdatalagen, föremål för översyn. Ett betänkande med förslag till ny lagstiftning (SOU 2006:18) bereds för närvarande i Regeringskansliet. Beredningen samordnas med arbetet med en ny lag om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet.

Vilka författningar som kommer att bli tillämpliga på behandlingen av de personuppgifter som inhämtas med stöd av det kommande rådsbeslutet beror givetvis på vilka myndigheter som utses som behöriga att få tillgång till uppgifter i VIS. Det är i dag inte klart vilka svenska myndigheter som kommer att ges tillgång till uppgifter i VIS om rådsbeslutet antas. Det torde dock i vart fall bli fråga om Rikspolisstyrelsen (inklusive Säkerhetspolisen), polismyndigheterna, Tullverket och Kustbevakningen. Våra bedömningar av vilka författningsändringar som behöver göras har därför skett med utgångspunkt främst i de bestämmelser som gäller för dessa myndigheter.

5.1 Tillgång till VIS

5.1.1 Myndigheter som ska få tillgång till VIS

Utkastet till rådsbeslut innebär för medlemsstaternas del att de brottsbekämpande myndigheter som staterna själva utser ska få tillgång till VIS under vissa förutsättningar. Det är också medlemsstaterna som bestämmer vilka nationella myndigheter som ska fungera som centrala åtkomstpunkter, dvs. ha direktåtkomst till VIS.

De myndigheter som torde komma i fråga för Sveriges del är Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna, Tullverket och Kustbevakningen. Även andra brottsbekämpande myndigheter kan dock komma i fråga. Vilka myndigheter som ska ha tillgång till uppgifter i VIS och vilka som

ska vara centrala åtkomstpunkter bör kunna regleras på förordningsnivå. Något hinder mot att en enhet inom en utsedd myndighet utses till central åtkomstpunkt torde inte föreligga.

Det bör i sammanhanget påpekas att ett antagande av rådsbeslutet medför att även brottsbekämpande myndigheter i andra medlemsstater kan få tillgång till uppgifter i VIS, däribland uppgifter som svenska myndigheter har lagt in. Skyldigheten att registrera uppgifter i VIS kommer att följa direkt av VIS-förordningen. Den tillgång till svenska viseringsuppgifter i VIS som VIS-förordningen och rådsbeslutet medför för andra medlemsstater styrs alltså inte av svensk rätt.

Sammanfattningsvis bedöms utkastets bestämmelser i denna del inte föranleda några lagändringar.

5.1.2 Förutsättningar för tillgång och förfarandet

De i artikel 5 angivna förutsättningarna för när en myndighet ska få tillgång till uppgifter i VIS, dvs. behov av uppgifter och förväntat resultat, saknar av naturliga skäl motsvarighet i svensk rätt. Författningsbestämmelser som genomför rådsbeslutet i denna del bör dock kunna införas på förordningsnivå. Detsamma gäller de i utkastet föreskrivna begränsningarna avseende vilka uppgifter som får användas som sökbegrepp.

Utkastet till rådsbeslut innehåller detaljerade bestämmelser om hur själva förfarandet för att få tillgång till VIS ska gå till (artikel 4). Dessa innebär bl.a. att en central åtkomstpunkt ska kontrollera om villkoren för att få tillgång till VIS är uppfyllda innan den söker i VIS. Hur denna kontroll ska gå till, t.ex. om den ska skötas manuellt eller tekniskt, framgår inte. Närmast till hands torde vara att förstå bestämmelserna så att den centrala åtkomstpunkten normalt ska godta de uppgifter som en utsedd myndighet lämnar och lägga dem till grund för sin bedömning av om villkoren är uppfyllda. Under alla förhållanden torde utkastets bestämmelser i dessa avseenden kunna genomföras genom förordning.

5.2 Skydd av personuppgifter

5.2.1 Begränsad rätt att använda uppgifter som har inhämtats från VIS

Utkastet till rådsbeslut innehåller bestämmelser som begränsar rätten att behandla personuppgifter som har inhämtats från VIS med stöd av beslutet. Till att börja med får uppgifterna behandlas endast i syfte att förhindra, upptäcka, utreda och åtala för terroristbrott eller andra grova brott (artikel 8.3). Vidare innebär artikel 8.4 att rätten att behandla uppgifter begränsas eftersom den – med vissa undantag – förbjuder att uppgifter överförs till eller görs tillgängliga för tredje land eller internationella organisationer.

Skälet för en svensk myndighet att inhämta uppgifter från VIS torde vara att uppgifterna behövs i underrättelseverksamhet eller i en förundersökning. I polisdatalagen finns bestämmelser som anger för vilka syften uppgifter får behandlas inom ramen för specifika verksamheter, t.ex.

kriminalunderrättelseverksamhet (14 §). Polisdatalagen innehåller dock av naturliga skäl inte några bestämmelser som innebär att uppgifter som inhämtas från VIS inte får behandlas för andra ändamål än de som anges i utkastet till radsbeslut. Polisdatalagen innehåller inte heller några bestämmelser som förbjuder att uppgifter överförs eller görs tillgängliga för myndigheter i andra stater eller för internationella organisationer. Varken lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet eller förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen innehåller några bestämmelser som uppfyller de krav som uppställs i dessa avseenden. I personuppgiftslagen finns bestämmelser som förbjuder överföring av personuppgifter till tredje land (33 §). Bestämmelserna, som är tillämpliga på personuppgiftsbehandling i polisens verksamhet och i Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet, omfattar dock endast överföring av uppgifter till stater som inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifter.

I 3 § lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete och 4 kap. 2 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete finns bestämmelser om skyldighet för svenska myndigheter att följa sådana villkor som har överenskommit med en främmande stat om hur uppgifter som har överlämnats från den andra staten får användas. Bestämmelserna infördes för att göra det möjligt för svenska myndigheter att frångå myndighetens principiella skyldighet enligt svensk rätt att se till att frågor som uppkommer inom myndighetsområdet blir så utredda som deras beskaffenhet kräver (prop.1990/91:131 s. 22). I 3 § lagen om internationellt polisiärt samarbete föreskrivs att om en svensk myndighet har fått upplysningar eller bevismaterial från en annan stat för att användas i underrättelseverksamhet om brott eller vid utredning av brott och det på grund av en överenskommelse med den andra staten gäller villkor som begränsar möjligheten att utnyttja materialet, ska svenska myndigheter följa villkoren oavsett vad som annars är föreskrivet i lag eller annan författning.

Systemet med en EU-gemensam databas för utbyte av uppgifter skiljer sig från sådant informationsutbyte som sker direkt mellan stater. Frågan är om 3 § lagen om internationellt polisiärt samarbete kan bli tillämplig på uppgifter som svenska myndigheter inhämtar från VIS med stöd av radsbeslutet. Detta förutsätter att Sverige kan anses ha fått uppgifterna från en annan stat. Även om paragrafen blir tillämplig vad gäller uppgifter som en annan medlemsstat har fört in i VIS är det tveksamt om den blir tillämplig på uppgifter som Sverige själv har fört in och som erhålls vid en sökning. Samma oklarhet torde råda vad gäller tillämpligheten av bestämmelserna i 4 kap. 2 § lagen om internationellt tullsamarbete.

Sammanfattningsvis är det tveksamt om svensk rätt kan anses leva upp till kraven i utkastet till radsbeslut när det gäller begränsningar i rätten att behandla personuppgifter. Bestämmelser som innebär att en svensk myndighet inte får behandla uppgifter som den har tillgång till annat än för vissa ändamål bör regleras i lag. Detta sammanhänger med att sådana begränsningar kan komma i konflikt med bestämmelser i lag om en myndighets skyldighet att utreda eller vidta andra åtgärder inom sitt verksamhetsområde för att fullgöra sina uppgifter. Som exempel kan nämnas att en polismyndighet eller en åklagare enligt 23 kap. 1 § rättegångsbalken i princip är skyldig att inleda förundersökning så snart det

finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts (jfr prop. 1990/91:131 s. 14 f.). Mot denna bakgrund bör det i det fortsatta lagstiftningsärendet övervägas om det behövs särskilda lagbestämmelser för att genomföra utkastets bestämmelser i denna del.

5.2.2 Dataskyddsnivå

Av artikel 8 i utkastet till rådsbeslut följer en skyldighet för varje medlemsstat att i sin nationella rätt säkerställa en viss skyddsnivå när det gäller behandling av personuppgifter som inhämtas med stöd av utkastet. Skyddsnivån ska minst motsvara den som följer av Europarådets konvention från den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter jämte tilläggsprotokollet från den 8 november 2001. Medlemsstaterna ska också beakta Europarådets ministerkommittés rekommendation nr R (87) 15 från den 17 september 1987 om polisens användning av personuppgifter. Konventionen innehåller grundläggande skyddsbestämmelser som ska tillämpas av de undertecknande parterna vid automatisk behandling av personuppgifter inom såväl allmän som privat verksamhet. Rådets rekommendation innehåller bestämmelser om automatisk behandling av personuppgifter inom polisens verksamhet.

Personuppgiftslagen innehåller grundläggande skyddsregler som bl.a. innebär att en personuppgiftsansvarig ska se till att personuppgifter behandlas endast om det är lagligt, att uppgifterna alltid behandlas på ett korrekt sätt, att uppgifter samlas in endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och att de inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket de samlades in. Av lagen följer också att rimliga åtgärder ska vidtas för att rätta, blockera eller utplåna uppgifter som är felaktiga eller ofullständiga i förhållande till ändamålen.

I det lagstiftningsärende som behandlade polissamarbete m.m. med anledning av Sveriges anslutning till Schengen gjordes bedömningen att de allmänna bestämmelserna i personuppgiftslagen uppfyller den skyddsnivå som följer av konventionen och rekommendationen (prop. 1999/2000:64 s. 147 f.). Polisdatalagen, lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet och förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen innehåller vissa specialbestämmelser avseende dataskydd. Dessa bestämmelser kan i vart fall inte anses ställa lägre krav på dataskydd än vad som följer av personuppgiftslagens grundläggande bestämmelser. Svensk rätt bedöms därför leva upp till kraven i utkastet till rådsbeslut i denna del. I den mån de skyldigheter som medlemsstaterna åläggs enligt artiklarna 8.5–8.8 behöver regleras i författning bör detta kunna ske genom förordning.

5.3 Gallring

Utkastet till rådsbeslut innehåller i artikel 13 bestämmelser om bevarande av VIS-uppgifter i nationella register. Bestämmelserna innebär en skyldighet för medlemsstaterna att gallra sådana VIS-uppgifter i sina natio-

nella register som inte längre är nödvändiga i ett enskilt fall i enlighet med de ändamål som fastställs i radsbeslutet.

För de uppgifter som behandlas med stöd av polisdatalagen finns gallringsbestämmelser i den lagen. Enligt 13 § gäller som huvudregel att uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål ska gallras. Polisdatalagens bestämmelser om gallring omfattar dock inte uppgifter i förundersökningar. Sådana uppgifter ska gallras i den utsträckning som följer av arkivlagen (1990:782). De bestämmelser om gallring som finns i eller följer av arkivlagen anger endast när gallring *får* ske och nödvändiggör alltså inte gallring. Polisdatalagen innehåller vidare särskilda gallringsfrister för uppgifter i vissa register som förs med hjälp av automatiserad behandling samt för uppgifter som behandlas i kriminalunderrättelseverksamhet (se t.ex. 16, 21 och 35 §§ polisdatalagen). Enligt polisdatalagen finns också en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bevarande av uppgifter för historiska, statistiska och vetenskapliga ändamål (se bl.a. 13 § andra stycket polisdatalagen och 4 § polisförordningen).

Utkastet till radsbeslut innebär en skyldighet att gallra även sådana VIS-uppgifter som har förts in i ett nationellt register inom ramen för en förundersökning när uppgifterna inte längre är nödvändiga för de ändamål som fastställs i radsbeslutet. Detsamma gäller sådana VIS-uppgifter som finns i de register som förs med stöd av polisdatalagen eller som behandlas i kriminalunderrättelseverksamhet. Detta innebär att det torde krävas vissa författningsändringar för att svensk rätt ska leva upp till de krav som utkastet ställer i denna del. Regleringen bör ske på lagnivå (jfr 2 kap. 18 § tryckfrihetsförordningen). I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör också göras en närmare analys av huruvida huvudregeln i polisdatalagen står i överensstämmelse med radsbeslutets krav på gallring.

För Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet finns gallringsbestämmelser i 24 § förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen. Som huvudregel gäller även här att uppgifter ska gallras när de inte längre behövs med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Förordningen innehåller inte något undantag för uppgifter i förundersökningar. Som har framgått bör en närmare analys göras av huruvida bestämmelserna står i överensstämmelse med radsbeslutets krav på gallring.

När det gäller Tullverket finns gallringsbestämmelser i 27 § lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet. Uppgifter som behandlas automatiserat i ett ärende ska som huvudregel gallras senast ett år efter det att ärendet avslutades. Tullverkets gallringsregler har alltså inte samma koppling till behovet av uppgifterna som gallringsbestämmelserna i utkastet till radsbeslut. Vidare gäller, liksom enligt polisdatalagen, bestämmelserna om gallring inte uppgifter i förundersökningar. Detta kan innebära att det krävs ändringar i lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet för att kravet på gallring ska anses uppfyllt i fråga om de uppgifter som Tullverket inhämtar från VIS.

Utkastet till rådsbeslut innehåller i artikel 14 bestämmelser som ger enskilda rätt att få ut uppgifter som har inhämtats från VIS med stöd av beslutet och som avser dem själva. Vidare innehåller utkastet bestämmelser om rätt för enskilda att få sådana uppgifter rättade eller raderade.

Enligt utkastet styrs en *enskilds rätt att få ut uppgifter om sig själv* som huvudregel av nationell rätt i den stat i vilken den enskilde åberopar denna rätt. Varken polisdatalagen eller förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen innehåller någon specialreglering i detta avseende. Det innebär att bestämmelserna i 25–27 §§ personuppgiftslagen om information till den registrerade blir tillämpliga. Dessa bestämmelser gäller även för personuppgiftsbehandling i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet (jfr 6 § 4 lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet).

Enligt utkastet till rådsbeslut får en medlemsstat lämna ut uppgifter till en enskild först efter det att den medlemsstat som har registrerat uppgifterna i VIS har beretts tillfälle att yttra sig. Bestämmelsen, som saknar motsvarighet i personuppgiftslagen, bör inte tolkas på så sätt att svenska myndigheter skulle vara bundna av vad den andra staten har för uppfattning i frågan. Emellertid kan den statens ståndpunkt komma att spela roll för bedömningen av om uppgifterna omfattas av utrikessekretess enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100), jfr prop. 1999/2000:64 s. 144. Bestämmelsen i artikel 14.4 om att information i vissa fall inte ska lämnas ut till den enskilde torde inte kräva några författningsändringar. Bestämmelsen innebär nämligen att nationell lag ska tillämpas på rätten att få ut uppgifter (jfr prop. 1997/98:42 s. 115 f.). Med undantag för att skyldigheten att inhämta yttrande från den medlemsstat som har registrerat uppgifterna i VIS bör regleras särskilt, bedömer vi att utkastets bestämmelser i denna del inte kräver några författningsändringar. Skyldigheten att inhämta yttrande bör kunna regleras i förordning.

I utkastet till rådsbeslut föreskrivs vidare att en enskild ska ha *rätt att få oriktiga uppgifter om sig själv rättade eller raderade*. Rättelse och radering ska ske i enlighet med nationell rätt. Det innebär för svensk del att bestämmelserna i 28 § personuppgiftslagen blir tillämpliga (jfr 9 § polisdatalagen, 6 § 5 lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet och 23 § förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen). Bestämmelserna innebär att den personuppgiftsansvarige är skyldig att rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med respektive författning. Under förutsättning att all behandling av personuppgifter som inhämtas med stöd av rådsbeslutet kommer att regleras i de nämnda författningarna torde några kompletterande svenska bestämmelser inte bli nödvändiga. Vidare bör utkastets bestämmelser om skyldighet att underätta den viseringsmyndighet som har registrerat uppgifterna i VIS samt bestämmelserna i artiklarna 14.6 och 14.7 om skyldighet att lämna viss information till den enskilde kunna genomföras genom förordningsbestämmelser.

I utkastet till rådsbeslut föreskrivs också att var och en som har vägrats rätt att få ut uppgifter om sig själv, eller rättelse eller radering av uppgifter, ska ha *rätt att väcka talan eller överklaga* till behörig myndighet

eller domstol. Enligt 52 § personuppgiftslagen, som ska tillämpas i fråga om personuppgiftsbehandling i polisens verksamhet och i Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet, får en myndighets beslut om information enligt 26 § och om rättelse enligt 28 § överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt 30 § lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet får Tullverkets beslut om rättelse och om information överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vi bedömer därför att bestämmelserna i utkastet till rådsbeslut i denna del inte kräver några författningsändringar.

5.5 Datasäkerhet och registerföring

5.5.1 Datasäkerhet

Artikel 9 i utkastet till rådsbeslut innebär en skyldighet för medlemsstaterna att i olika avseenden garantera säkerheten för de uppgifter som inhämtas från VIS. Bestämmelserna överensstämmer i allt väsentligt med artikel 118 i Schengenkonventionen som reglerar datasäkerhet för uppgifter inom ramen för Schengens informationssystem (SIS). När Schengenkonventionen genomfördes i svensk rätt, gjordes bedömningen att Sverige genom de allmänna skyddsreglerna i personuppgiftslagen, och de möjligheter som finns för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela kompletterande bestämmelser i förordning eller myndighetsföreskrifter, uppfyllde de säkerhetskrav som konventionen uppställde (jfr prop. 1999/2000:64 s. 147 f.). När det gäller motsvarande bestämmelser i det rådsbeslut som kommer att ersätta Schengenkonventionens bestämmelser om Schengens informationssystem har vi gjort den preliminära bedömningen att det inte krävs några författningsändringar (prop. 2006/07:33 s. 11 f.).

Mot den bakgrunden bedömer vi att utkastets bestämmelser om datasäkerhet inte torde föranleda några lagstiftningsåtgärder. I den mån de skyldigheter som medlemsstaterna åläggs enligt artikel 9 behöver regleras i författning bör detta kunna ske genom förordning.

5.5.2 Registerföring

De bestämmelser i utkastet till rådsbeslut (artikel 16) som innebär att medlemsstaterna är skyldiga att föra register som visar hur inhämtade uppgifter behandlas syftar till att göra det möjligt att i efterhand kontrollera att sökningar i VIS och övrig databehandling sker säkert och lagligt. Skyldigheten att föra sådana register, som torde komma att åvila de myndigheter som utses till centrala åtkomstpunkter, bör regleras. Det förhållandet att särskilda gallringsfrister kommer att gälla för uppgifterna talar för att bestämmelserna bör genomföras i lag (jfr 2 kap. 18 § tryckfrihetsförordningen).

Enligt artikel 10 i utkastet till rådsbeslut är medlemsstaterna skyldiga att i sin nationella lagstiftning reglera skadeståndsansvar för staten i vissa fall. Enskilda personer och medlemsstater ska ha möjlighet att kräva ersättning av en medlemsstat för skada till följd av otillåten behandling eller något annat handlade i strid med bestämmelserna i rådsbeslutet.

I 48 § personuppgiftslagen finns bestämmelser om skadestånd vid personuppgiftsbehandling. Paragrafen är tillämplig på den personuppgiftsbehandling som sker i polisens verksamhet samt i Tullverkets och Kustbevakningens brottsbekämpande verksamheter (jfr 9 § polisdatalagen, 6 § 10 lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet och 23 § förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen). Bestämmelserna innebär att den personuppgiftsansvarige ska ersätta den registrerade för den skada och kränkning av den personliga integriteten som en behandling av personuppgifter i strid med respektive författning har orsakat. När det gäller övriga ersättningsfrågor är allmänna skadeståndsrättsliga bestämmelser i skadeståndslagen tillämpliga, liksom vad som följer av allmänna skadeståndsrättsliga principer.

Under förutsättning att all behandling av personuppgifter som inhämtas med stöd av rådsbeslutet kommer att regleras i de författningar som gäller för personuppgiftsbehandling i polisens verksamhet samt i Tullverkets och Kustbevakningens brottsbekämpande verksamheter torde några kompletterande svenska bestämmelser inte bli nödvändiga.

5.7 Sanktioner

Som har framgått ovan kräver utkastet till rådsbeslut att det i medlemsstaternas nationella rätt finns sanktioner mot överträdelser av de bestämmelser i utkastet som reglerar hur VIS-uppgifter får användas (jfr artikel 12). Medlemsstaterna får själva bestämma om det ska röra sig om administrativa eller straffrättsliga sanktioner eller både och.

När det gäller *administrativa sanktioner* innehåller varken polisdatalagen, lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet eller förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen några sådana bestämmelser. I 44–46 §§ personuppgiftslagen finns bestämmelser om vite. Bestämmelserna innebär att tillsynsmyndigheten (dvs. Datainspektionen) kan förelägga vite i en rad olika situationer. Även om uttalanden i förarbetena till polisdatalagen antyder motsatsen (prop. 1997/98:97 s. 108) torde dessa bestämmelser dock inte kunna tillämpas på personuppgiftsbehandling som sker i polisens och Kustbevakningens brottsbekämpande verksamheter. Regeringen har i flera propositioner valt att inte ge tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga en statlig myndighet vite. Detta har motiverats med att regler om vite inte bör tillämpas mellan statliga myndigheter (prop. 2004/05:164 s. 54 och 2006/07:46 s. 105). Vidare har i den remitterade promemorian med förslag till en ny lag om behandling av personuppgifter i polisen brottsbekämpande verksamhet föreslagits att personuppgiftslagens bestämmelser om vite inte ska vara tillämpliga (Ds 2007:43

s. 121). Till detta kommer att bestämmelserna i personuppgiftslagen om vite inte gäller för Tullverket (prop. 2004/05: 164 s. 54). Sammanfattningsvis torde inte de krav på sanktioner som uppställs i utkastet till rådsbeslut anses uppfyllda i och med de bestämmelser om administrativa sanktioner som finns i svensk rätt.

Vad gäller *straffrättsliga sanktioner* saknas bestämmelser av det slaget såväl i polisdatalagen som i förordningen om behandling av personuppgifter inom Kustbevakningen. Det förhållandet att dessa författningar gäller utöver personuppgiftslagen skulle kunna tolkas så att straffbestämmelserna i 49 § personuppgiftslagen därmed blir tillämpliga. Detta motsägs dock av uttalanden i förarbetena till polisdatalagen. Av uttalandena framgår att eftersom det är Rikspolisstyrelsen eller någon annan myndighet som är personuppgiftsansvarig för den behandling som sker torde det inte bli aktuellt att tillämpa straffbestämmelsen i personuppgiftslagen (prop. 1997/98:97 s. 109). Vi bedömer därför att personuppgiftslagens straffbestämmelser inte blir tillämpliga på den personuppgiftsbehandling som sker i polisens eller Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet. Inte heller lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet innehåller några straffbestämmelser. Bestämmelserna i personuppgiftslagen är tillämpliga vid personuppgiftsbehandling i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet endast när det särskilt anges genom hänvisningar (5 § lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet). Någon hänvisning till 49 § personuppgiftslagen finns inte. Av förarbetsuttalanden framgår att det inte har ansetts finnas något behov av straffbestämmelser (prop. 2004/05:164 s. 55).

Straffansvar kan dock komma i fråga enligt andra bestämmelser. Den som använder VIS-uppgifter på ett sätt som strider mot bestämmelserna i rådsbeslutet kan t.ex. göra sig skyldig till tjänstefel (20 kap. 1 § brottsbalken). Vidare kan en person som olovligen bereder sig tillgång till VIS dömas för dataintrång (4 kap. 9 c § brottsbalken). Beroende på omständigheterna kan också ansvar för brott mot tystnadsplikt aktualiseras (20 kap. 3 § brottsbalken). Det finns alltså tillämpliga straffbestämmelser.

Mot denna bakgrund torde svensk rätt anses uppfylla rådsbeslutets krav på sanktioner.

6 Godkännande av utkastet till rådsbeslut

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till beslut om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.

Förslaget i utkastet till proposition: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Justitieombudsmannen, Riksarkivet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet och Datainspektionen* har framfört synpunkter på några av bestämmelserna i utkastet till rådsbeslut (se nedan) och *Kammarrätten i Jönköping* har uttalat att följderna av förslaget är svåra att förutse. Ingen av remissinstanserna har dock avstyrkt förslaget. De brottbekämpande myndigheter som har yttrat sig är positiva till förslaget och bedömer att det kommer att bidra till en effektivare brottsbekämpning. *Justitiekanslern* har konstaterat att utkastet till rådsbeslut innehåller väl gjorda avvägningar mellan å ena sidan intresset av att inom EU kunna bekämpa terrorism och annan grov brottslighet och å andra sidan intresset av skydd för den personliga integriteten.

Skälen för regeringens förslag

Antagande av rådsbeslutet

Terrorism är ett hot mot människors liv och hälsa, orsakar stora ekonomiska förluster och minskar öppenheten och toleransen i vårt samhälle. Redan i anslutning till terrorattacken i New York den 11 september 2001 togs det flera initiativ inom EU för att bekämpa terrorism. Efter bombattentaten i Madrid i mars 2004, som krävde nästan 200 människoliv, och attackerna i Londons tunnelbana i juli 2005, där fler än 50 personer dog, har insikten om att terrorismen är ett växande hot mot hela Europa ökat ytterligare. Redan den 21 september 2001 antog Europeiska rådet en handlingsplan mot terrorism. Handlingsplanen, som ses över regelbundet, har uppdaterats vid flera tillfällen. Planen omfattar bl.a. ett utökat polisiärt samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna. En av de konkreta åtgärder som anges i handlingsplanen är att ge nationella myndigheter som ansvarar för inre säkerhet och Europol tillgång till VIS.

I takt med att gränskontrollen mellan medlemsstaterna avskaffas och det blir allt lättare att resa mellan staterna ökar också möjligheterna för den gränsöverskridande brottsligheten att breda ut sig och få fäste. Effektiv bekämpning av gränsöverskridande brottslighet samt annan allvarlig brottslighet kräver – liksom kampen mot terrorism – samarbete mellan medlemsstaternas polis- och tullmyndigheter. I detta arbete är ett förbättrat informationsutbyte mellan medlemsstaterna, liksom förbättrad tillgång till relevant information i befintliga EU-databaser, av central betydelse. Europol har en nyckelroll i samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter när det gäller utredningar av gränsöverskridande brottslighet i frågor om brottsförebyggande åtgärder samt analyser och utredningar av brottslighet i hela unionen. Det är därför av stor vikt att Europol ges samma möjligheter att få tillgång till relevant information som de nationella brottsbekämpande myndigheterna inom EU.

Som har framgått ovan är en viktig faktor i det gemensamma arbetet inom EU med att bekämpa terrorism och annan grov brottslighet att öka informationsutbytet mellan medlemsstaterna. En av metoderna för informationsutbyte är att ge brottsbekämpande myndigheter tillgång till befintliga centrala EU-databaser som innehåller information som kan ha betydelse för brottsbekämpningen.

Det finns i dag inte något gemensamt system eller någon rättsakt som särskilt tar sikte på utbyte av viseringsuppgifter mellan brottsbekämpande myndigheter. Det innebär att sådana myndigheters möjligheter att få tillgång till viseringsuppgifter styrs av den nationella rätten i den stat som förfogar över uppgifterna. Även möjligheterna att få tillgång till den egna statens viseringsuppgifter kan variera. Svenska brottsbekämpande myndigheters möjligheter att få tillgång till svenska viseringsuppgifter är begränsade. Sådana uppgifter finns i Migrationsverkets verksamhetsregister (Wilma). Såväl Rikspolisstyrelsen som polismyndigheterna har visserligen direktåtkomst till Wilma. Denna direktåtkomst gäller dock endast inom ramen för verksamhet som avser inre utlänningskontroll, dvs. kontroll av utlänningsansökan och arbete i Sverige samt i polisens verksamhet med att verkställa utvisningar och avvisningar. Om polisen anser sig behöva uppgifter i Wilma för verksamhet som inte avser inre utlänningskontroll avgör Migrationsverket, efter en prövning i det enskilda fallet, om uppgifterna kan lämnas ut. Ett antagande av rådsbeslutet innebär för Sveriges del, liksom för övriga medlemsstater, att de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att få tillgång till viseringsuppgifter förenklas och utökas.

När det gäller sådan kvalificerad brottslighet som utkastet till rådsbeslut tar sikte på kan det vara av särskilt intresse att få tillgång till den typ av information som VIS kommer att innehålla. Vid gränsöverskridande brottslighet som narkotikasmuggling och människohandel, liksom vid misstanke om förberedelse till terroristbrott, kan t.ex. uppgifter om hur misstänkta personer har rört sig över gränserna vara av avgörande betydelse både i brottsförebyggande och i brottsutredande syfte. Detsamma gäller uppgifter som gör det möjligt att se kopplingar mellan olika personer, t.ex. vem som har bjudit in en misstänkt person eller vilka personer en misstänkt person har bjudit in. Informationen i VIS kan vara nödvändig för att brottsbekämpande myndigheter ska kunna kartlägga ett händelseförlopp och därigenom upptäcka planerade allvarliga brott eller utreda ett redan begånget brott av allvarligt slag. Inte sällan torde sådan information också kunna leda till att en medlemsstat kan identifiera andra medlemsstater som har information av betydelse i ett ärende. Detta kan i sin tur medföra ett informationsutbyte som ytterligare förbättrar förutsättningarna för det brottsbekämpande och brottsutredande arbetet.

En sådan utökad tillgång till personuppgifter som ett antagande av rådsbeslutet skulle innebära måste dock vägas mot intresset av skydd för enskildas integritet. Frågan är då vilka särskilda integritetsrisker som rådsbeslutet skulle ge upphov till. Utkastet till rådsbeslut innebär att de brottsbekämpande myndigheter som respektive medlemsstat har utsett ges möjlighet att inhämta information från ett redan befintligt informationssystem, VIS. Myndigheterna kommer inte att ha behörighet att föra in ytterligare uppgifter eller på något annat sätt påverka innehållet i VIS. Genom de villkor som utkastet uppställer inskränks de utsedda myndigheternas möjligheter att inhämta uppgifter från VIS högst väsentligt.

För det första får informationssökning endast ske inom ramen för bekämpning av vissa kvalificerade brottstyper, nämligen terroristbrott och andra särskilt definierade grova brott. Som har framgått ovan sammanfaller definitionerna av dessa brott med de definitioner som återfinns i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och om

bekämpande av terrorism. Genom denna definition tydliggörs och begränsas förutsättningarna för informationsökning. *Datainspektionen* har i och för sig ifrågasatt om inte den brottskatalog som inryms i definitionen av grova brott är alltför omfattande i förhållande till de skäl som nämns för att bereda de brottsbekämpande myndigheterna tillgång till VIS. Även *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har framfört synpunkter på definitionen av grova brott. Vi menar dock att avgränsningen av vilka brott som ska anses utgöra grova brott får anses väl avvägd.

Sökningar får vidare ske endast när det är nödvändigt i ett särskilt ärende ("specifikt ärende") och då det finns rimliga skäl att anse att inhämtandet av uppgifter väsentligen kommer att bidra till att brotten i fråga förebyggs, upptäcks eller utreds. Som har berörts ovan saknar utkastet till rådsbeslut i och för sig en definition av begreppet specifikt ärende, något som *Datainspektionen* och *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har påtalat som en brist. Av preambeln till utkastet till rådsbeslut (punkten 8) synes framgå att bestämmelsen syftar bl.a. på fall då sökningen har samband med en specifik händelse eller med en fara kopplad till grov brottslighet eller med personer beträffande vilka det finns starka skäl att förmoda att de kommer att begå eller har begått terroristbrott eller andra grova brott. Vi delar dock *Datainspektionens* och *Juridiska fakultetsstyrelsens* åsikt att begreppet specifikt ärende lämnar utrymme för olika tolkningar och därmed också för en viss osäkerhet vad gäller tillämpningsområdet. Även utformningen av kravet på att en sökning ska förväntas leda till ett visst resultat torde, såsom *Juridiska fakultetsstyrelsen* påpekat, lämna visst utrymme för tolkning. Vi bedömer dock att utformningen av de nu nämnda villkoren för tillgång till VIS-uppgifter inte torde komma att ge upphov till några väsentliga problem. I det fortsatta lagstiftningsarbetet får analyseras om bestämmelser om den närmare innebörden av vissa begrepp ska införas i svensk rätt.

För att säkerställa att utsedda myndigheter inhämtar uppgifter från VIS endast när villkoren för detta är uppfyllda innehåller utkastet till rådsbeslut också utförliga bestämmelser om själva förfarandet för tillgång till VIS. Som har utvecklats ovan innebär bestämmelserna bl.a. att utsedda myndigheter endast kan få tillgång till uppgifter via en central åtkomstpunkt, som ska kontrollera att samtliga villkor för åtkomst verkligen är uppfyllda. Enligt *Datainspektionen* bör bestämmelserna om vilka myndigheter som ska ges tillgång till VIS, vilken eller vilka myndigheter som ska vara centrala åtkomstpunkter samt förfarandet och förutsättningarna för tillgång till VIS regleras i lag. *Inspektionen* har i detta sammanhang lyft fram att en samlad reglering avseende de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till VIS är att föredra. Vi konstaterar att det i och för sig inte föreligger några formella hinder mot att rådsbeslutets bestämmelser i dessa avseenden genomförs i förordning. Huruvida bestämmelserna, av andra skäl, lämpligen bör tas in i lag är något som får övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Som har framgått inskränks de utsedda myndigheternas möjligheter att inhämta uppgifter från VIS högst väsentligt genom de villkor som utkastet uppställer. I detta sammanhang kan också nämnas att medlemsstaterna och Europol är skyldiga att föra register över all uppgiftsbehand-

ling som härrör från sökningar i VIS för att kunna kontrollera om sökningarna är tillåtna. Från integritetsskyddssynpunkt är det givetvis också angeläget att kretsen av tjänstemän som har tillgång till VIS är så begränsad som möjligt. Detta säkerställs genom bestämmelser om att endast utbildad och särskilt bemyndigad personal är berättigad till åtkomst till VIS. Utkastet till rådsbeslut innehåller sålunda ett flertal bestämmelser som syftar till att förhindra att utsedda myndigheter utför sökningar i VIS rutinmässigt. Mot bakgrund av de skyddsmekanismer som utkastet innehåller anser vi att det intrång i den personliga integriteten som en utökad tillgång till VIS innebär uppvägs av den betydelse som uppgifterna kan komma att få för medlemsstaternas och Europols arbete med att förebygga och bekämpa terrorism och andra grova brott.

Den behandling av personuppgifter som utkastet till rådsbeslut ger möjlighet till bör givetvis omfattas av ett erforderligt dataskydd. Utkastet innehåller en generell hänvisning till Europarådets konvention från den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter jämte tilläggsprotokollet från den 8 november 2001. Medlemsstaterna ska också beakta Europarådets ministerkommittés rekommendation nr R (87) 15 från den 17 september 1987 om polisens användning av personuppgifter. Därutöver innehåller utkastet särskilda bestämmelser om bl.a. användning, gallring, registrering av uppgiftsbehandling, tillsyn samt sanktioner och skadestånd.

Vad gäller frågan om gallring har *JO*, vars synpunkter delas av *Riksarkivet*, framfört att det inte kan accepteras att uppgifter som har tillförts en förundersökning, och som har betydelse för den brottsmisstanke som utreds, gallras när förundersökningen läggs ned eller leder till åtal och lagakraftvunnen dom. *JO* menar att en sådan ordning skulle försvåra en senare granskning av förundersökningen, t.ex. i samband med en fråga om resning. Vi delar *JO*:s uppfattning. Det kan dock noteras att det bestämmelserna i utkastet till rådsbeslut föreskriver är att uppgifter som har inhämtats från VIS inte får bevaras längre än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet. Detta utesluter inte att uppgifter bevaras under en viss tid även efter det att det ärende de hänför sig till har avslutats, t.ex. genom en dom eller ett beslut om att lägga ned en förundersökning. Därtill kommer att utkastet endast reglerar under vilka förutsättningar uppgifterna får bevaras i nationella register. Enligt vår uppfattning utesluter således bestämmelserna inte att uppgifter bevaras på annat sätt. Något hinder mot att bevara en utskreven VIS-uppgift i en akt torde alltså inte föreligga. Mot denna bakgrund menar vi att de synpunkter som *JO* har framfört inte medför att utkastet till rådsbeslut inte kan godkännas.

Vad gäller bestämmelserna i utkastet till rådsbeslut om skadestånd har *Datainspektionen* anfört att det förhållandet att en person, för att tillvarata sin rätt, kan tvingas vända sig till en annan medlemsstat med krav på ersättning kan medföra betydande praktiska problem för denne. Problemen blir enligt inspektionen än större då skadeståndsanspråk enligt utkastet till rådsbeslut ska regleras av den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som är svarande. Att en person får vända sig till den stat som åsamkat skadan samt att den statens nationella skadeståndsregler tillämpas är dock inte unikt för det nu aktuella samarbetet. Enligt vår

mening är den valda lösningen också den som bäst garanterar en korrekt behandling av skadeståndsfrågan.

I utkastet till rådsbeslut förutsätts att det dataskyddsrambeslut som för närvarande förhandlas inom EU ska tillämpas på de uppgifter som behandlas med stöd av utkastet när rambeslutet har antagits. Med hänsyn till de detaljerade dataskyddsbestämmelser som utkastet innehåller får skyddet för enskildas integritet anses vara väl tillgodosett. Det bör därmed inte föreligga något hinder mot att godkänna rådsbeslutet innan dataskyddsrambeslutet har antagits.

Godkännandeproposition eller proposition med lagförslag?

Givetvis är det önskvärt att riksdagen, när den beslutar i en fråga om godkännande av en överenskommelse, också har möjlighet att ta ställning till de lagändringar som blir aktuella till följd av överenskommelsen. Riksdagen har emellertid uttalat att det finns ett visst utrymme för att godkänna ett utkast till råds- eller rambeslut vid ett tillfälle och först vid ett senare tillfälle fatta beslut om aktuella lagstiftningsåtgärder. Att på detta sätt avvakta med lagstiftningsåtgärderna bör dock enligt riksdagens uttalande ske endast när det är nödvändigt på grund av de tidsramar som gäller för antagandet av beslutet (bet. 1999/2000:JuU20).

Beträffande det nu aktuella utkastet till rådsbeslut har det inom rådet träffats en politisk överenskommelse om beslutets innehåll. Sverige kan lyfta sin parlamentariska granskningsreservation först efter det att riksdagens godkännande har inhämtats. VIS-förordningen och rådsbeslutet förutsätts antas samtidigt. En försening av antagandet av rådsbeslutet skulle alltså innebära att även antagandet av förordningen försenas. Med tanke på det omfattande förberedande arbete som redan har lagts ned och den betydelse VIS förväntas få för viseringssamarbetet inom EU vore detta olyckligt. Därtill kommer att polisdatalagen (1998:622), vars bestämmelser i stor utsträckning kan komma att beröras, för närvarande är under omfattande omarbetning. Nya bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet kan förväntas träda i kraft tidigast år 2009. Det är därför inte lämpligt att nu föreslå ändringar i den gällande polisdatalagen. Att avvakta med ett godkännande av utkastet till rådsbeslut till dess att ett tillfredsställande beredningsunderlag avseende erforderliga lagändringar föreligger, skulle vidare innebära att rådsbeslutet inte kan antas innan EU:s nya reformfördrag, Lissabonfördraget, träder ikraft. Lissabonfördraget kommer att innebära nya förhållanden för beslutsfattandet på det aktuella området, varför det är angeläget att anta färdigförhandlade beslut enligt den nu gällande ordningen. Mot denna bakgrund finns det i detta fall goda skäl för regeringen att föreslå riksdagen att godkänna utkastet till rådsbeslut utan att samtidigt lägga fram konkreta förslag på de lagändringar som bedöms nödvändiga.

Med hänvisning till vad som nu har sagts bör riksdagen godkänna utkastet till rådsbeslut.

Som framgår av artikel 15 i utkastet till rådsbeslut ska varje medlemsstat och Europol ansvara för kostnaderna för inrättandet och underhåll av den tekniska infrastruktur som är nödvändig samt för kostnaderna för åtkomst till VIS. Genomförandet av rådsbeslutet kan förväntas medföra vissa ökade kostnader för berörda myndigheter. Detta gäller främst de myndigheter som utses till centrala åtkomstpunkter, dvs. de myndigheter som ska ha direktåtkomst till VIS och som ska utföra sökningar för andra myndigheters räkning. Det är i dagsläget inte möjligt att beräkna vilka kostnader som genomförandet av rådsbeslutet kan förväntas medföra totalt. Merparten av kostnaderna, t.ex. kostnader för att inrätta nya och anpassa befintliga datasystem, torde uppkomma initialt. Å andra sidan kan brottsbekämpande myndigheters tillgång till VIS förväntas leda till en effektivare brottsbekämpning såväl nationellt som inom EU. Även för Datainspektionens del kan genomförandet av rådsbeslutet medföra vissa ökade kostnader vad gäller inspektionens tillsynsverksamhet. Kostnaderna ska finansieras inom myndigheternas befintliga ramar.

Utkast till rådets beslut om åtkomst till informations-systemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott

Prop. 2007/08:132
Bilaga 1

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 11 oktober 2007
(OR. en)**

**11077/1/07
REV 1**

**CATS 76
ENFOPOL 127
EUROPOL 83
VISA 199
COMIX 598**

RÄTTSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: RÅDETS BESLUT om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott

RÅDETS BESLUT 2007/.../RIF

av den

**om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS)
för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol
i syfte att förhindra, upptäcka och utreda
terroristbrott och andra grova brott**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 30.1 b och 34.2 c i detta,
med beaktande av kommissionens förslag,
med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹, och

¹ Yttrande av den ... (ännu ej offentliggjort i EUT).

av följande skäl:

- (1) Genom rådets beslut 2004/512/EG av den 8 juni 2004 om inrättande av informationssystemet för viseringar (VIS)¹ skapades VIS som ett system för utbyte av uppgifter mellan medlemsstaterna. Inrättandet av VIS utgör ett av de centrala initiativen i Europeiska unionens politik för att inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. VIS ska ha till syfte att förbättra genomförandet av den gemensamma viseringspolitiken och bör även bidra till inre säkerhet och till kampen mot terrorism under klart fastställda och kontrollerade förhållanden.
- (2) Vid sitt möte den 7 mars 2005 antog rådet slutsatser, i vilka det angavs att "för att VIS fullt ut ska kunna nå upp till målet om att förbättra den inre säkerheten och kampen mot terrorism" är det nödvändigt att se till att medlemsstaternas myndigheter med ansvar för inre säkerhet ges åtkomst till VIS "inom ramen för deras befogenheter för att förhindra och upptäcka straffbara gärningar och utreda sådana, inbegripet terroristdåd eller terroristhot", "under strikt iakttagande av bestämmelserna om skydd av personuppgifter".
- (3) I kampen mot terrorism och andra grova brott är det väsentligt att de berörda organen förfogar över så fullständig och uppdaterad information som möjligt inom sina respektive områden. Medlemsstaternas behöriga nationella organ behöver information om de ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Informationen i VIS kan vara nödvändig för att förebygga och bekämpa terrorism och grova brott och bör därför vara tillgänglig för sökningar för de utsedda myndigheterna, med förbehåll för att de villkor som anges i detta direktiv är uppfyllda.

¹ EUT L 213, 15.6.2004, s. 5.

- (4) Dessutom har Europeiska rådet framhållit att Europol har en nyckelroll i samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter i fråga om utredningar av gränsöverskridande brottslighet när det gäller att stödja brottsförebyggande åtgärder, analyser och utredningar av brottslighet i hela unionen. Följaktligen bör också Europol få åtkomst till VIS-uppgifter inom ramen för sina arbetsuppgifter och i enlighet med konventionen av den 26 juli 1995 om upprättandet av en europeisk polisbyrå¹.
- (5) Detta beslut kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr .../2007 av den ... om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet av uppgifter mellan medlemsstater om viseringar för kortare vistelser² (VIS-förordningen) i den mån den ger en rättslig grund, i enlighet med avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen, och tillåter utsedda myndigheter och Europol att få åtkomst till VIS.
- (6) Det är nödvändigt att utse behöriga myndigheter i medlemsstaterna liksom de centrala åtkomstpunkterna för åtkomsten samt att föra en förteckning över de operativa enheter inom de utsedda myndigheterna som är bemyndigade att ha åtkomst till VIS i syfte att förebygga, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott som avses i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna³. Det är väsentligt att se till att vederbörligen bemyndigad personal med rätt att få åtkomst till VIS begränsas till dem som "har behov av att veta" och har lämplig kunskap om datasäkerhets- och dataskyddsbestämmelser.

¹ EGT C 316, 27.11.1995, s. 2. Konventionen senast ändrad genom protokollet om ändring av konventionen (EUT C 2, 6.1.2004, s. 3).

² EUT C

³ EUT L 190, 18.7.2002, s. 1.

- (7) Begäran om åtkomst till VIS ska av de operativa enheterna hos de utsedda myndigheterna lämnas till de centrala åtkomstpunkterna. De centrala åtkomstpunkterna ska därefter behandla framställningarna om tillträde till VIS efter att ha kontrollerat att samtliga villkor för tillträdet är uppfyllda. I ett brådskande undantagsfall bör de centrala åtkomstpunkterna behandla begäran omedelbart och utföra kontrollen först i efterhand.
- (8) För att skydda personuppgifter, och i synnerhet för att utesluta rutinsökningar, ska behandlingen av VIS-uppgifter endast ske efter prövning från fall till fall. Sådana särskilda fall föreligger bland annat när möjligheten till sökning har samband med en specifik händelse, eller med en fara kopplad till grov brottslighet, eller med en specifik person eller specifika personer som det finns allvarliga skäl att förmoda kommer att begå eller har begått terroristbrott eller andra grova brott eller en eller flera personer som har ett relevant samband med en sådan person eller sådana personer. De utsedda myndigheterna och Europol bör således endast söka efter uppgifter i VIS om de har rimlig anledning att förmoda att sökningen kommer att ge dem information som på ett avgörande sätt hjälper dem att förhindra, upptäcka eller utreda allvarliga brott.

- (9) När förslaget till rambeslut om skydd av personuppgifter, vilket behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete, har trätt i kraft, bör det tillämpas på personuppgifter som behandlas enligt detta beslut. Innan reglerna i det rambeslutet blir tillämpliga måste det emellertid, för att dessa ska kunna kompletteras, föreskrivas lämpliga bestämmelser för att säkerställa nödvändigt dataskydd. Varje medlemsstat bör säkerställa en tillräcklig skyddsnivå i nationell rätt som minst motsvarar den som följer av Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter och motsvarande rättspraxis enligt artikel 8 i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt, för de medlemsstater som har ratificerat den, tilläggsprotokollet av den 8 november 2001 till den konventionen, och bör beakta Europarådets ministerkommittés rekommendation nr R (87) 15 av den 17 september 1987 om polisens användning av personuppgifter.
- (10) Regelbundna utvärderingar bör ske av hur effektivt tillsynen av detta besluts tillämpning fungerar.
- (11) Eftersom målen för detta beslut, dvs. införandet av vissa skyldigheter och villkor för åtkomst till VIS-uppgifter för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på EU-nivå, får rådet anta bestämmelser i enlighet med subsidiaritetsprincipen, vilken avses i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och definieras i artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de målen.

- (12) I enlighet med artikel 47 i fördraget om Europeiska unionen inverkar inte detta beslut på Europeiska gemenskapens befogenheter, vilket särskilt gäller de befogenheter som utövas i kraft av förordning (EG) nr ...^{*}/2007 och Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter¹.
- (13) Detta beslut utgör en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Förenade kungariket inte deltar i enlighet med rådets beslut 2000/365/EG av den 29 maj 2000 om en begäran från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket². Förenade kungariket deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt i Förenade kungariket.
- (14) Detta beslut utgör en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket³. Irland deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt i Irland.

* Publikationsbyrå (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

¹ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

² EGT L 131, 1.6.2000, s. 43.

³ EGT L 64, 7.3.2002, s. 20.

- (15) Information i VIS kan dock i enlighet med rambeslut 2006/960/RIF av den 18 december 2006 om ett förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater¹ tillhandahållas Förenade kungariket och Irland av medlemsstaternas behöriga myndigheter, vilkas utsedda myndigheter har åtkomst till VIS i enlighet med detta beslut. Information inom Förenade kungarikets och Irlands nationella viseringsregister kan tillhandahållas andra medlemsstaters behöriga brottsbekämpande myndigheter. För varje form av direkt åtkomst till VIS för Förenade kungarikets och Irlands centrala myndigheter krävs det i enlighet med dessa länders nuvarande ställning i fråga om deltagande i Schengenregelverket ett avtal mellan gemenskapen och dessa medlemsstater, vilket eventuellt kan kompletteras med andra regler rörande villkoren och förfarandena för åtkomsten.
- (16) När det gäller Island och Norge utgör detta beslut, med undantag av artikel 7, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket² en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket vilka omfattas av det område som avses i artikel 1.B i rådets beslut 1999/437/EG³ av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtalet.

¹ EUT L 386, 18.12.2006, s. 89.

² EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

³ EGT L 176, 10.7.1999, s. 31.

- (17) När det gäller Schweiz utgör detta beslut, med undantag av artikel 7, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket, vilka omfattas av det område som avses i artikel 1.B i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 4.1 i rådets beslut 2004/849/EG¹.
- (18) Detta beslut utgör, förutom artikel 6, en rättsakt som bygger vidare på Schengenregelverket eller som på annat sätt anknyter till det i enlighet med artikel 3.2 i 2003 års anslutningsakt och artikel 4.2 i 2005 års anslutningsakt.
- (19) Detta beslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som återspeglas bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

¹ Beslut 2004/849/EG av den 25 oktober 2004 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar och provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 368, 15.12.2004, s. 26).

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

I detta beslut fastställs de villkor enligt vilka utsedda myndigheter i medlemsstaterna och Europeiska polisbyrån (Europol) kan få åtkomst till sökningar i informationssystemet för viseringar (VIS) i syfte att förebygga, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:
 - a) *Informationssystemet för viseringar (VIS)*: Informationssystemet för viseringar, inrättat genom rådets beslut 2004/512/EG.
 - b) *Europol*: Europeiska polisbyrån, inrättad genom konventionen av den 26 juli 1995 om upprättandet av en europeisk polisbyrå ("Europolkonventionen").
 - c) *terroristbrott*: brott enligt nationell rätt som motsvarar eller är likvärdigt med brott enligt artiklarna 1–4 i rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism¹.
 - d) *grova brott*: former av brottslighet som motsvarar eller är likvärdiga med de former av brottslighet som avses i artikel 2.2 rådets rambeslut 2002/584/RIF.

¹ EGT L 164, 22.6.2002, s. 3.

e) *utsedda myndigheter*: myndigheter som är ansvariga för att förebygga, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott och som utsetts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 3.

2. Definitionerna i förordning (EG) nr ...*/2007 ska också vara tillämpliga.

Artikel 3

Utsedda myndigheter och centrala åtkomstpunkter

1. Medlemsstaterna ska utse de myndigheter som avses i artikel 2.1 e och som har tillstånd för åtkomst till VIS-uppgifter i enlighet med detta beslut.
2. Varje medlemsstat ska föra en förteckning över utsedda myndigheter. Senast den ...* ska varje medlemsstat i en förklaring till kommissionen och rådets generalsekretariat anmäla sina utsedda myndigheter och får när som helst ändra eller ersätta sin förklaring med en annan förklaring.
3. Varje medlemsstat ska utse den centrala åtkomstpunkt eller de centrala åtkomstpunkter genom vilken eller vilka åtkomsten ska ske. Medlemsstaterna får utse mer än en central åtkomstpunkt för att avspegla sin organisatoriska eller administrativa struktur vid uppfyllandet av sina konstitutionella eller rättsliga skyldigheter. Senast den ...* ska varje medlemsstat i en förklaring till kommissionen och rådets generalsekretariat anmäla sin centrala åtkomstpunkt eller centrala åtkomstpunkter och får när som helst ändra eller ersätta sin förklaring med en annan förklaring.

* Publikationsbyrå (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

* Publikationsbyrå (EUT): Tre månader efter dagen för ikraftträdandet av detta beslut.

4. Kommissionen ska offentliggöra de förklaringar som avses i punkterna 2 och 3 i *Europeiska unionens officiella tidning*.
5. På nationell nivå ska varje medlemsstat föra en förteckning över de driftsenheter inom de utsedda myndigheterna som ska ha tillstånd till åtkomst till VIS genom den centrala åtkomstpunkten eller de centrala åtkomstpunkterna.
6. Endast vederbörligen bemyndigad personal vid dessa driftsenheter och den centrala åtkomstpunkten eller de centrala åtkomstpunkterna ska ha tillstånd till åtkomst till VIS i enlighet med artikel 4.

Artikel 4

Förfarande för åtkomst till VIS

1. Om villkoren i artikel 5 är uppfyllda ska de driftsenheter som avses i artikel 3.5 lämna in en motiverad skriftlig eller elektronisk begäran till de centrala åtkomstpunkter som avses i artikel 3.3 om åtkomst till VIS. Vid mottagande av en begäran om åtkomst ska den eller de centrala åtkomstpunkterna kontrollera om villkoren för åtkomst enligt artikel 5 är uppfyllda. Om samtliga villkor för åtkomst är uppfyllda ska den vederbörligen bemyndigade personalen vid den centrala åtkomstpunkten eller de centrala åtkomstpunkterna behandla begäran. De VIS-uppgifter till vilka åtkomst ges ska överföras till de driftsenheter som avses i artikel 3.5 på ett sådant sätt att de inte hotar uppgifternas säkerhet.
2. I ett brådskande undantagsfall får den centrala åtkomstpunkten eller de centrala åtkomstpunkterna ta emot en skriftlig, elektronisk eller muntlig begäran. I sådana fall ska den eller de centrala åtkomstpunkterna omedelbart behandla begäran och först i efterhand kontrollera om alla villkoren för åtkomst enligt artikel 5 är uppfyllda, bland annat huruvida det rör sig om ett brådskande undantagsfall. Kontrollen i efterhand ska äga rum utan oskälig fördröjning efter det att begäran har behandlats.

Artikel 5

Villkor för åtkomst till VIS-uppgifter för medlemsstaternas utsedda myndigheter

1. Utsedda myndigheter ska ha åtkomst till VIS för sökningar inom sitt behörighetsområde och om följande villkor uppfyllts:
 - a) Sökningarna är nödvändiga för att förebygga, upptäcka eller utreda terroristbrott eller andra grova brott.
 - b) Sökningarna är nödvändiga i ett specifikt ärende.
 - c) Det finns rimliga skäl att anse att inhämtande av VIS-uppgifter väsentligen kommer att bidra till att brotten i fråga förebyggs, upptäcks eller utreds.

2. Sökningarna i VIS ska vara begränsade till sökningar på någon eller några av följande VIS-uppgifter i ansökningsakten:
 - a) Efternamn, efternamn vid födseln (tidigare efternamn), förnamn, kön, födelsedatum, födelseort och födelseland.
 - b) Nuvarande medborgarskap och medborgarskap vid födseln.
 - c) Resehandlingens typ och nummer, utfärdande myndighet samt dag för utfärdande och sista giltighetsdag.

- d) Huvuddestination och den planerade vistelsens varaktighet.
 - e) Syftet med resan.
 - f) Planerad ankomst- och avresedag.
 - g) Planerad gräns för första inresa eller transiteringsväg.
 - h) Bostad.
 - i) Fingeravtryck.
 - j) Typ av visering och viseringsmärkets nummer.
 - k) Uppgifter om den person som har bjudit in och/eller åtagit sig att stå för sökandens levnadskostnader under vistelsen.
3. Vid en träff vid sökning i VIS ska åtkomst ges till samtliga uppgifter som anges i punkt 2 samt till
- a) eventuella övriga uppgifter som hämtats från ansökningsakten,
 - b) fotografier,
 - c) eventuella uppgifter om utfärdade, vägrade, återkallade eller förlängda viseringar.

Artikel 6

Villkor för åtkomst till VIS-uppgifter för utsedda myndigheter i en medlemsstat i vilken förordning (EG) nr .../2007 ännu inte har fått verkan*

1. Utsedda myndigheter i en medlemsstat i vilken förordning (EG) nr ...*/2007 ännu inte har fått verkan ska ha åtkomst till VIS för sökningar inom sitt behörighetsområde, och
 - a) på samma villkor som anges i artikel 5.1 och
 - b) efter en vederbörligen motiverad skriftlig eller elektronisk begäran till en utsedd myndighet i en medlemsstat på vilken förordning (EG) nr ...*/2007 är tillämplig; denna myndighet ska därefter begära att den eller de nationella centrala åtkomstpunkterna gör sökningen i VIS.
2. En medlemsstat i fråga om vilken förordning (EG) nr ...*/2007 ännu inte har fått verkan ska göra sin viseringsinformation tillgänglig för medlemsstater som omfattas av förordning (EG) nr ...*/2007, på grundval av en vederbörligen motiverad skriftlig eller elektronisk begäran som ska uppfylla de villkor som fastställs i artikel 5.1.
3. Artiklarna 8.1 och 8.3–8.6, artikel 9.1, artikel 10.1 och 10.3, artikel 12, artikel 13.1 och 13.3 i detta beslut ska tillämpas i enlighet med detta.

* Publikationsbyrån (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

Artikel 7

Villkor för Europols åtkomst till VIS-uppgifter

1. Europol ska ha åtkomst till VIS för sökningar inom ramen för sitt uppdrag och
 - a) när det är nödvändigt för att Europol ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter i enlighet med artikel 3.1.2 i Europolkonventionen och för särskilda analysändamål enligt artikel 10 i Europolkonventionen, eller
 - b) när det är nödvändigt för att Europol ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter i enlighet med artikel 3.1.2 i Europolkonventionen och för analyser av allmän karaktär och strategiskt slag, enligt artikel 10 i Europolkonventionen, under förutsättning att VIS-uppgifterna avidentifieras av Europol före en sådan behandling och bevaras i en form som inte längre möjliggör identifiering av de registrerade personerna.
2. Artikel 5.2 och 5.3 ska vara tillämpliga i enlighet med detta.
3. Europol ska med anledning av detta beslut utse en specialenhet med vederbörligen bemyndigade Europoltjänstemän som ska agera som central åtkomstpunkt för sökningar i VIS.
4. Behandling av uppgifter som Europol erhållit genom åtkomst till VIS förutsätter samtycke från den medlemsstat som fört in uppgifterna i VIS. Europol ska inhämta detta samtycke från den nationella Europolenheten i medlemsstaten.

Artikel 8
Skydd av personuppgifter

1. Behandlingen av personuppgifter i enlighet med detta beslut ska följa nedanstående bestämmelser och den nationella rätten i den medlemsstat som inhämtar uppgifter. När det gäller behandlingen av personuppgifter som inhämtas i enlighet med detta beslut, ska varje medlemsstat säkerställa en tillräcklig skyddsnivå i nationell rätt som minst motsvarar den enligt Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, och för de medlemsstater som har ratificerat det, tilläggsprotokollet av den 8 november 2001 till den konventionen, och ska beakta Europarådets ministerkommittés rekommendation nr R (87) 15 av den 17 september 1987 om polisens användning av personuppgifter.
2. Europols behandling av personuppgifter i enlighet med detta beslut ska överensstämma med Europokonventionen och de bestämmelser som antagits för dess genomförande och ska övervakas av det oberoende gemensamma tillsynsorgan som inrättats enligt artikel 24 i konventionen.
3. De personuppgifter som erhålls i enlighet med detta beslut från VIS ska enbart behandlas för att förhindra, upptäcka, utreda och åtala för terroristbrott eller andra grova brott.

4. Personuppgifter som i enlighet med detta beslut inhämtats från VIS får inte överföras eller göras tillgängliga för ett tredjeland eller en internationell organisation. I ett brådskande undantagsfall får sådana uppgifter dock överföras till eller göras tillgängliga för ett tredjeland eller en internationell organisation, uteslutande i syfte att förebygga och upptäcka terroristbrott och andra grova brott och på de villkor som anges i artikel 5.1 i detta beslut, förutsatt att den medlemsstat som registrerat uppgifterna i VIS samtycker och att det sker i enlighet med nationell rätt i den medlemsstat som överför uppgifterna eller gör dem tillgängliga. Medlemsstaterna ska i enlighet med nationell rätt se till att register förs över sådana överföringar och på begäran ställa dem till förfogande för nationella dataskyddsmyndigheter. Överföringen av uppgifter från den medlemsstat som förde in uppgifterna i VIS i enlighet med förordning (EG) nr ...*/2007 ska omfattas av den medlemsstatens nationella rätt.
5. Behörigt eller behöriga organ som i enlighet med nationell rätt har till uppgift att övervaka de genom detta beslut utsedda myndigheternas behandling av personuppgifter ska övervaka att den behandling av personuppgifter som grundar sig på detta beslut är laglig. Medlemsstaterna ska se till att dessa organ har tillräckliga resurser för att utföra de uppgifter som de tilldelas enligt detta beslut.
6. De organ som avses i punkt 5 ska se till att behandlingen av personuppgifter granskas enligt detta beslut minst vart fjärde år, i förekommande fall i enlighet med internationella redovisningsstandarder.

* Publikationsbyrån (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

7. Medlemsstaterna och Europol ska medge att det eller de behöriga organ som avses i punkterna 2 och 5 erhåller nödvändig information så att de kan utföra sina uppgifter i enlighet med denna artikel.
8. Personalen vid de myndigheter som är berättigade till åtkomst till VIS ska innan de bemyndigas att behandla uppgifter som lagras i VIS erhålla lämplig utbildning om reglerna för datasäkerhet och skydd av uppgifter och få information om alla relevanta brott och påföljder.

Artikel 9

Datasäkerhet

1. Den ansvariga medlemsstaten ska garantera säkerheten för uppgifterna under överföringen till de utsedda myndigheterna och när de tagits emot av dem.
2. Varje medlemsstat ska besluta om nödvändiga säkerhetsåtgärder när det gäller uppgifter som ska inhämtas från VIS enligt detta beslut och därefter lagras, särskilt för att
 - a) fysiskt skydda uppgifter, bland annat genom att utarbeta beredskapsplaner för att skydda kritisk infrastruktur,
 - b) hindra obehöriga personer från att få tillträde till nationella anläggningar vid vilka medlemsstaten lagrar uppgifter (kontroll vid ingången till anläggningen),
 - c) hindra obehörig läsning, kopiering, ändring eller radering av uppgifter eller datamedier (kontroll av datamedier),

- d) hindra obehöriga från att skaffa sig kännedom om, ändra eller radera lagrade personuppgifter (kontroll av lagring),
- e) hindra obehörig behandling av uppgifter från VIS (kontroll av behandlingen av uppgifter),
- f) garantera att personer som är behöriga att söka i VIS endast har åtkomst till de uppgifter som omfattas av deras sökningstillstånd genom individuella och unika användaridentiteter och skyddade åtkomstmetoder (åtkomstkontroll),
- g) garantera att alla myndigheter med rätt till åtkomst till VIS skapar profiler som beskriver uppgifter och ansvar för personer som har befogenhet för åtkomst och sökning av uppgifter och att utan dröjsmål ge de nationella tillsynsmyndigheter som avses i artikel 8.5 tillgång till dessa profiler på begäran (personalprofiler),
- h) garantera möjlighet att verifiera och fastställa till vilka organ personuppgifter kan överföras med användning av datakommunikationsutrustning (kontroll av kommunikationen),
- i) garantera möjlighet att verifiera och fastställa vilka uppgifter som har hämtats från VIS när, av vem och för vilket ändamål (kontroll av dataregistrering),
- j) hindra obehörig läsning och kopiering av personuppgifter när de överförs till eller från VIS, särskilt med hjälp av lämplig krypteringsteknik (kontroll av transport),
- k) övervaka att de säkerhetsföreskrifter som avses i denna punkt är verkningsfulla och vidta nödvändiga organisatoriska åtgärder för intern övervakning för att säkerställa överensstämmelse med detta beslut (självgranskning).

Artikel 10
Skadeståndsansvar

1. Varje person eller medlemsstat som har lidit skada till följd av en otillåten behandling eller av något annat handlande som är oförenligt med bestämmelserna i detta beslut har rätt till ersättning av den medlemsstat som är ansvarig för den uppkomna skadan. Den medlemsstaten ska helt eller delvis befrias från detta ansvar om den kan styrka att den inte är ansvarig för den händelse som orsakade skadan.
2. Om en medlemsstats underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt detta beslut orsakar skada på VIS, ska den medlemsstaten anses ansvarig för denna skada, såvida inte en annan medlemsstat har underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra skadan eller för att begränsa dess verkningar.
3. Skadeståndsanspråk mot en medlemsstat för en sådan skada som avses i punkterna 1 och 2 ska regleras genom den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som är svarande.

Artikel 11
Egenkontroll

Medlemsstaterna ska se till att varje myndighet som har åtkomst till VIS-uppgifter vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta beslut och vid behov samarbetar med det eller de nationella organ som avses i artikel 8.5.

Artikel 12
Sanktioner

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att all användning av VIS-uppgifter som strider mot bestämmelserna i detta beslut är straffbar genom sanktioner, inklusive administrativa och/eller straffrättsliga sanktioner, vilka ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 13
Bevarande av VIS-uppgifter i nationella register

1. Uppgifter som hämtats från VIS får bevaras i nationella register endast när det är nödvändigt i ett enskilt fall i enlighet med de ändamål som fastställs i detta beslut och i enlighet med de tillämpliga rättsliga bestämmelserna, inbegripet bestämmelserna om uppgiftsskydd, och inte längre än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet.
2. Punkt 1 ska inte inverka på bestämmelserna i en medlemsstats nationella lagstiftning när det gäller de utsedda myndigheternas införande i sina nationella register av uppgifter som den medlemsstaten har lagt in i VIS i enlighet med förordning (EG) nr ...*/2007.
3. All sådan användning av uppgifter som inte överensstämmer med punkterna 1 och 2 ska anses vara otillbörlig användning enligt varje medlemsstats nationella rätt.

* Publikationsbyrån (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

Artikel 14

Rätt till åtkomst, korrigering och radering

1. Personers rätt till åtkomst till uppgifter som erhållits från VIS och som avser dem enligt detta beslut ska utövas enligt den nationella rätten i den medlemsstat i vilken de åberopar denna rätt.
2. Om så följer av den nationella rätten, ska den nationella tillsynsmyndigheten avgöra om uppgifterna får lämnas ut och hur detta ska ske.
3. En annan medlemsstat än den som har lagt in uppgifterna i VIS enligt förordning (EG) nr ...*/2007 får lämna ut information om sådana uppgifter endast om den i förväg har gett den medlemsstat som lagt in uppgifterna tillfälle att meddela sin ståndpunkt.
4. Information ska inte lämnas ut till den registrerade om genomförandet av det rättsliga uppdrag som uppgifterna avser eller skyddet av tredjemans rättigheter och frihet kräver det.
5. En person har rätt att få oriktiga uppgifter som avser denne korrigerade och olagligt lagrade uppgifter raderade. Om de utsedda myndigheterna mottar en sådan ansökan eller om de har några andra bevis som tyder på att uppgifterna som behandlats i VIS är oriktiga, ska de omedelbart meddela viseringsmyndigheten i den medlemsstat som har lagt in uppgifterna i VIS, vilken ska kontrollera de berörda uppgifterna och om nödvändigt omedelbart korrigera eller radera dem i enlighet med artikel 24 i förordning (EG) nr ...*/2007.

* Publikationsbyrån (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

6. Den berörda personen ska informeras så snart som möjligt och under alla förhållanden inte senare än 60 dagar räknat från den dag som ansökan lämnades in eller tidigare om en kortare tidsfrist följer av nationell rätt.
7. Den berörda personen ska så snart som möjligt informeras om vilka åtgärder som vidtas till följd av utövandet av hans eller hennes rätt till korrigerande och radering och under alla förhållanden inte senare än tre månader räknat från den dag då personen ansöker om att få uppgifterna korrigerade eller raderade eller tidigare om en kortare tidsfrist följer av nationell rätt.
8. I varje medlemsstat ska var och en ha rätt att väcka talan eller överklaga till de behöriga myndigheterna eller domstolarna i den medlemsstat som vägrade den berörda personen den rätt att få åtkomst till eller den rätt att korrigera eller radera uppgifter som avser denne, som föreskrivs i den här artikeln.

Artikel 15

Kostnader

Varje medlemsstat och Europol ska på egen bekostnad inrätta och underhålla den tekniska infrastruktur som är nödvändig för att genomföra detta beslut samt bära kostnaderna för åtkomst till VIS enligt detta beslut.

Artikel 16
Registerföring

1. Varje medlemsstat och Europol ska säkerställa att all uppgiftsbehandling som härrör från åtkomst till VIS i enlighet med detta beslut registreras för att kontrollera huruvida sökningen är tillåten, för att övervaka att databehandlingen sker lagenligt, och för egenkontroll av datasäkerheten och uppgifternas kvalitet.

I dessa register ska följande anges:

- a) Det exakta ändamålet med sökningen enligt artikel 5.1 a, inbegripet den berörda typen av terroristbrott eller annat grovt brott och, för Europol, det exakta ändamålet med sökningen enligt artikel 7.1.
- b) Referensnummer för det nationella registret.
- c) Datum och exakt tidpunkt för åtkomsten.
- d) I förekommande fall, att tillämpning skett av förfarandet i artikel 4.2.
- e) Vilka uppgifter som använts för sökningen.
- f) Vilken typ av uppgifter som använts för sökningen.

- g) I enlighet med nationella regler eller Europokonventionens bestämmelser, beteckningen för den tjänsteman som utförde sökningen och för den tjänsteman som beordrade sökningen eller tillgången.
2. Registerposter innehållande personuppgifter ska endast användas för övervakning av att behandlingen av personuppgifter är lagenlig och för att trygga datasäkerheten. Endast registerposter som innehåller uppgifter som inte är personuppgifter får användas för den övervakning och utvärdering som omnämns i artikel 17 i detta beslut.
3. Registret ska på lämpligt sätt skyddas mot obehörig åtkomst och ska raderas ett år efter det att den lagringsperiod som anges i artikel 23.1 i förordning (EG) nr ...*/2007 har löpt ut, såvida inte registret behövs för redan påbörjade övervakningsförfaranden enligt punkt 2 i denna artikel.

Artikel 17

Övervakning och utvärdering

1. Den förvaltningsmyndighet som avses i förordning (EG) nr ...*/2007 ska se till att system införs för att övervaka hur VIS fungerar enligt detta beslut jämfört med mål för produktivitet, kostnadseffektivitet, säkerhet och tjänsternas kvalitet.
2. Förvaltningsmyndigheten ska ha åtkomst till den information om uppgiftsbehandling i VIS som behövs för det tekniska underhållet.

* Publikationsbyrån (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

3. Två år efter det att VIS tagits i drift, och därefter vartannat år, ska förvaltningsmyndigheten lämna en rapport till Europaparlamentet, rådet och kommissionen om hur VIS fungerat i tekniskt hänseende enligt detta beslut. Rapporten ska innefatta uppgifter om hur effektivt VIS har fungerat i förhållande till kvantitativa indikatorer som kommissionen fastställt på förhand och särskilt uppgifter om behovet och användningen av artikel 4.2.
4. Tre år efter det att VIS tagits i drift, och därefter vart fjärde år, ska kommissionen utarbeta en samlad utvärdering av VIS enligt detta beslut. Utvärderingen ska omfatta en undersökning av de resultat som uppnåtts mot bakgrund av målen, en bedömning av om skälen till detta beslut fortsatt är giltiga, tillämpningen av detta beslut när det gäller VIS, säkerheten för VIS och eventuella konsekvenser för den framtida användningen. Kommissionen ska överlämna utvärderingsrapporterna till Europaparlamentet och rådet.
5. Medlemsstaterna och Europol ska förse förvaltningsmyndigheten och kommissionen med den information som behövs för att utarbeta de rapporter som avses i punkterna 3 och 4. Denna information ska inte äventyra arbetsmetoder eller innehålla uppgifter som avslöjar källor, personal eller de utredningar som görs av de utsedda myndigheterna.
6. Förvaltningsmyndigheten ska förse kommissionen med den information som behövs för att genomföra de samlade utvärderingar som avses i punkt 4.
7. Under en övergångsperiod innan förvaltningsmyndigheten får ansvaret ska kommissionen ha ansvar för att utarbeta och lägga fram de rapporter som avses i punkt 3.

Artikel 18

Ikraftträdande och tillämpningsdatum

1. Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Detta beslut får verkan från och med det datum som ska fastställas av rådet så snart kommissionen har informerat rådet om att förordning (EG) nr ...*/2007 har trätt i kraft och är fullt tillämplig.

Rådets generalsekretariat ska offentliggöra detta datum i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar

Ordförande

* Publikationsbyrån (EUT): Vänligen inför nummer för den förordning som avses i skäl 5.

Sammanfattning av utkastet till proposition

Prop. 2007/08:132
Bilaga 2

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna ett inom EU upprättat utkast till rådsbeslut om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott.

Informationssystemet för viseringar (VIS), som kommer att regleras i en EG-förordning, är avsett att bli ett gemensamt system inom EU för utbyte av uppgifter om viseringar mellan medlemsstaterna. Huvudsyftet med VIS är att förbättra genomförandet av den gemensamma viseringspolitiken. Genom att underlätta utbytet av viseringsuppgifter mellan medlemsstaterna ska förfarandet vid viseringsansökningar och gränskontroller underlättas. VIS syftar också till att bidra till att förebygga hot mot medlemsstaternas inre säkerhet. Utkastet till rådsbeslut innebär att utsedda brottsbekämpande myndigheter i medlemsstaterna samt Europol under vissa förutsättningar ska få tillgång till VIS i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra särskilt definierade grova brott.

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna utkastet till rådsbeslut. Det övervägs också vilka lagändringar som kan bli nödvändiga med anledning av rådsbeslutet. Propositionen innehåller dock inga lagförslag. Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen i denna del.

Förteckning över deltagare vid remissmöte den 18 mars 2008 samt de remissinstanser som har lämnat skriftliga synpunkter över utkastet till proposition

Vid remissmötet deltog Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, Tullverket, Datainspektionen, Riksarkivet, Sveriges advokatsamfund, Svenska Journalistförbundet och Svenska polisförbundet.

Skriftliga synpunkter över utkastet till proposition har getts in av Justitieombudsmannen, Göta hovrätt, Kammarrätten i Jönköping, Justitiekanslern, Ekobrottsmyndigheten, Säkerhetspolisen, Brottsförebyggande rådet, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Datainspektionen, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet och Riksarkivet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 april 2008

Närvarande: Statsrådet Olofsson, ordförande, statsråden Bildt, Ask, Leijonborg, Erlandsson, Torstensson, Björklund, Littorin, Borg, Malmström, Billström, Adelsohn Liljeroth

Föredragande: Statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2007/08:132 Godkännande av rådets beslut om åtkomst till informationssystemet för viseringar (VIS) i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott